

Opinnäytetyö (AMK)

Energia- ja Ympäristötekniikka

2025

Julia Hakalax

KORTTELIKERÄYS PIENTALOALUEELLA

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Energia- ja Ympäristötekniikka

2025 | 47 sivua, 8 liitesivua

Julia Hakalax

KORTTELIKERÄYS PIENTALOALUEELLA

Opinnäytetyönä tehdyn tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella korttelikeräystoiminnan hyötyjä ja kehittämismahdollisuuksia, sekä selvittää jätehuollon korttelikeräysmallin palvelun toteutumista ja asukkaiden kokemuksia. Työ tehtiin yhteistyössä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa. Taustalla vaikutti tarve parantaa kierrätysastetta, vastata EU:n kierrätystavoitteisiin ja kehittää kestävämpiä jätehuollon ratkaisuja erityisesti haja-asutusalueille.

Tutkimusaineistona hyödynnettiin asukaspalautekyselyjä sekä jätemäärätilastoja. Kyselyillä kartoitettiin asukkaiden kokemuksia ja näkemyksiä korttelikeräyksen käytännön toimivuudesta. Lisäksi analysoitiin jätepisteiden tyhjennys- ja lajittelutietoja, joilla pyrittiin arvioimaan muutoksia lajittelukäyttäytymisessä ja kierrätysasteessa. Vertailupohjana käytettiin myös aiempia tutkimuksia ja selvityksiä.

Tuloksissa havaittiin, että korttelikeräys koettiin pääosin toimivaksi, kustannustehokkaaksi ja lajittelua edistäväksi ratkaisuksi. Enemmistö asukkaista oli tyytyväisiä palvelun helppouteen ja kustannuksiin. Lajittelu lisääntyi etenkin bio-, muovi- ja metallijätteissä. Haasteita ilmeni mm. keräyspisteiden sijoittelussa, motivaation vaihtelussa ja kierrätysasteen kasvun hitaudessa. Johtopäätöksenä esitettiin, että korttelikeräys voi merkittävästi tukea kierrätystavoitteita, kunhan sen käyttöönotto suunnitellaan huolellisesti ja asukkaat sitoutetaan tehokkaasti mukaan toimintaan.

Asiasanat:

korttelikeräys, jätelaki, jätehuolto, kierrätys, yhdyskuntajäte, lajittelu, kierrätysaste

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Energy and environmental technology

2025 | 47 pages, 8 pages in appendices

Julia Hakalax

BLOCK COLLECTION IN A DETACHED AND SMALL RESIDENTIAL HOUSE AREA

The thesis examined the benefits and development of block collection in municipal waste management, focusing on implementation and user experiences. The work was carried out in cooperation with Lounais-Suomen Jätehuolto Oy. The study was motivated by the need to enhance recycling rates and create more sustainable waste management solutions, especially in sparsely populated residential areas.

The research material consisted of feedback surveys which were used to gather insights into residents' experiences and opinions on the practical functionality of the block collection system. In addition, data on waste collection point usage and sorting patterns were analyzed to evaluate changes in recycling behavior and sorting efficiency. Previous studies and reports were also used as comparative reference material.

The results indicated that block collection was generally perceived as functional, cost-effective, and supportive of recycling. Most were satisfied with the ease of use and overall costs of the service. Recycling increased notably in biowaste, plastic, and metal. Challenges included suitable placement of collection points, variation in residents' motivation, and slower improvement in recycling rates. Block collection has strong potential to advance circular economy objectives with careful planning and engagement.

Keywords:

block collection, waste law, waste management, recycling, municipal waste, sorting, recycling rate

Sisältö

SANASTO JA LYHENTEET	6
1 Johdanto	7
1.1 Taustaa	7
1.2 Tarkoitus ja tavoitteet	8
1.3 Naantalın korttelikeräyspilotti	9
2 Tutkimusmenetelmät	12
2.1 Asukaspalautekysely	12
2.2 Jätekertymät	13
3 Korttelikeräys	15
3.1 Korttelikeräys Suomessa	17
3.2 Lainsäädäntö	19
3.2.1 Lounais-Suomen jätehuollon kuntavastuut	21
3.2.2 Lounais-Suomen jätehuoltomääräykset	23
3.2.3 Korttelikeräyksen kustannukset	25
3.2.4 Jätejakeiden tyhjennysmaksut (seka- & biojäte)	28
3.2.5 Muut jätehuollon maksut	29
4 Tulokset	31
5 Pohdinta	35
Lähteet	38

Liitteet

Liite 1. Asukaspalautekysely

Kuvat

Kuva 1. Immaisten korttelikeräyspiste	10
Kuva 2. Naantalin asuntomessualueen korttelikeräyspiste	11
Kuva 3. Lounatuulen jätekertymät vuosina 2023-2024	14
Kuva 4. Korttelikeräyksen idea (Molok)	15
Kuva 5. Vihdin ja Keravan korttelikeräyspisteiden sijainnit asuinalueilla (Molok 2020).	18
Kuva 6. Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain 2006-2023. (Syke 2024, Tilastokeskus 2024.)	20
Kuva 7. LSJH omistajakunnat kartalla.	22
Kuva 8. Korttelikeräyksen maksut (LSJH)	26
Kuva 9. Tyytyväisyys jätehuollon kuistannuksiin (Asukaspalautekysely)	27
Kuva 10. Käytön helppous (Asukaspalautekysely)	32
Kuva 11. Lajittelun syyt (Asukaspalautekysely)	32
Kuva 12. Lajittelun lisääntyminen (Asukaspalautekysely)	33

Taulukot

Taulukko 1. Kustannuslaskelmat ja tyhjennysvälit (Lounatuuli)	27
---	----

SANASTO JA LYHENTEET

Sanasto	Selitys
LSJH	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy, kunnallinen jätehuolto-yhtiö
Korttelikeräys	Jätteiden keräystapa, jossa saman asuinalueen asukkaat käyttävät yhteistä jättepistettä
Jätehuoltolautakunta	Jätehuoltolautakunta päättää toimialueellaan jätelain mukaisista jätehuollon viranomaisasioista, kuten esim. kuljetusjärjestelmästä, taksasta ja jätehuoltomääräyksistä.
Kierrätysaste	Kierrätysaste kertoo, kuinka suuri osuus syntyvästä jätteestä ohjataan hyödynnettäväksi materiaalina energiahyödyntämisen sijaan. Mitä enemmän materiaalia saadaan kiertämään, sitä korkeampi aste.
Monilokerokeräys	Monilokeroastiaan kerätään 4 eri pakkausjätelajia: muovipakkaukset, kartonkipakkaukset, lasipakkaukset ja metallipakkaukset ja pienmetalli. Muita jätteitä ei saa laittaa monilokeroastiaan.
Sekajäte	Sekajäte on päivittäisessä asumisessa syntyvää jätettä, josta hyötyjakeet on lajiteltu erikseen ja joka hyödynnetään ekovoimalaitoksessa energiana.
Hyötyjäte	Hyötyjäte on jätettä, joka voidaan käyttää uudelleen joko kierrättämällä sellaisenaan tai raaka-aineena tuotanto prosessissa.

1 Johdanto

1.1 Taustaa

Lounais-Suomen Jätehuolto (LSJH) on 18 kunnan asukkaita palveleva jätehuolto-yhtiö. LSJH:n omistajakuntia ovat Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Parainen, Pöytyä, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Turku ja Uusikaupunki.

LSJH tarjoaa asumisessa syntyville jätteille sekä kuntien palvelutuotannossa syntyville jätteille laadukkaita jätteen vastaanotto- ja käsittelypalveluita kustannustehokkaasti ja ympäristövaikutukset minimoiden. Palvelut kattavat noin 450 000 alueen asukasta sekä noin 40 000 vapaa-ajan asuntoa. LSJH vastaa pakkaus- ja biojätteiden kuljetuksesta kiinteistöiltä jätekeskuksiin ja jalostuslaitoksiin, ja joissakin kunnissa myös sekajätteen kuljetuksesta. LSJH-konserniin kuuluvat emoyhtiö Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) sekä yhteisyritys Lounavoima Oy, tytäryhtiö Kiertomaa Oy ja osakkuusyhtiö Ekopartnerit Turku Oy. (Lounais-Suomen Jätehuolto 2025.)

LSJH perustaa toimialueelleen korttelikeräyspisteitä alueilla jossa kunta on kaavassa osoittanut alueen jätehuollon järjestettäväksi korttelikeräyksellä.

Korttelikeräys on uusi, ekologinen ja yhteisöllinen tapa järjestää jätteiden keräys. Se sopii erityisesti omakotitaloasujille, mutta toimii hyvin myös pienempien kerros- ja rivitaloyhtiöiden yhteiskäytössä. Korttelikeräyksessä yksi tai useampi jättepiste on jaettu useamman talouden kesken. Esimerkiksi kierrätyskelpoiset jättejakeet voidaan kerätä yhteisesti. Jätesäiliöt sijoitetaan alueen keskitetylle ja helposti saavutettavalle paikalle, kuten omakotialueen pääväylän varrelle. (Molok 2025.)

Korttelikeräys tukee tehokkaasti Suomen kierrätysasteen nostamista ja sen myötä pyritään vastaamaan EU:n asettamiin kierrätystavoitteisiin. Tarvetta korttelikeräyksille lisäävät pyrkimykset kohti entistä tehokkaampaa jätehuoltoa ja kiertotaloutta. Ne tarjoavat myös mahdollisuuden asukkaille osallistua

konkreettisesti ympäristönsuojeluun. Korttelikeräyksen ideana on keskittää asuinalueen jäteasiat samaan pisteeseen, jonka avulla pyritään vähentämään keräysautojen liikennöintiä erityisesti alueilla, joissa talot ovat kaukana toisistaan tai alueen tiet ovat kapeita ja vaikeakulkuisia. Korttelikeräys helpottaa kotitalouden lajittelua, samalla vähentäen aikaa, kustannuksia ja päästöjä.

1.2 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyönä tehdyn tutkimuksen tavoitteena on tarkastella korttelikeräystoiminnan hyötyjä ja kehittämismahdollisuuksia, sekä selvittää korttelikeräyspalvelun toimivuutta ja asukkaiden kokemuksia Naantalissa sijaitsevilla kahdella korttelikeräysalueella: Immaisten alueella ja asuntomessualueella. Tavoitteena on verrata näiden alueiden eroja, erityisesti vapaaehtoisten ja velvoittavien osallistumisjärjestelmien vaikutuksia jätteen lajitteluun ja keräyksen tehokkuuteen. Tämän työn tavoitteena on selvittää korttelikeräystoiminnan hyötyjä, haasteita ja kehittämismahdollisuuksia. Työssä tarkastellaan, kuinka korttelikeräys voi tukea kiertotaloutta, motivoida asukkaita lajitteluun ja parantaa jätehuollon toimivuutta kaupunkiympäristössä.

Korttelikeräys liittyy useisiin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ja ympäristöllisiin tavoitteisiin. Suomessa jätelainsäädäntö ja kiertotaloutta tukevat tavoitteet kannustavat materiaalien tehokkaampaa hyödyntämistä sekä jätteen synnyn ehkäisyä, joita korttelikeräyksen peruseriaate tukee. Korttelikeräys tarjoaa paremmat lajittelumahdollisuudet, nostaa kierrätysastetta, vähentää jätettä, tehostaa resurssien käyttöä ja tukee yhteisön sitoutumista kiertotalouteen, jotka ovat keskeisiä tavoitteita niin jätelainsäädännön kuin kiertotalouden näkökulmasta.

Opinnäytetyössä analysoidaan asukaskyselyn tuloksia ja korttelikeräyksen kokonaiskustannuksia. Työn tuloksena syntyy raportti, joka toimitetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle. Raportti sisältää asukkaiden kokemukset ja palautteet, kokonaiskustannusten tarkastelun, arvion korttelikeräyksen toimivuudesta sekä jatkosuositukset, jotka huomioivat jätelain tuomat

velvoitteet. Raportissa arvioidaan, soveltuuko korttelikeräys laajemmaksi toimintamalliksi, ja mitä toimenpiteitä sen toteuttamiseksi vaaditaan.

1.3 Naantalin korttelikeräyspilotti

Lounais-Suomen Jätehuolto, Molok Oy ja Naantalin kaupunki järjestivät vuoden kestäväen korttelikeräyspilotin pientaloalueella Naantalin Immaisissa, johon osallistui n. 20 kotitaloutta. Pilotin aikana seurattiin jätteen määrää ja koostumusta ennen ja jälkeen korttelikeräyksen käyttöönoton. Tavoitteena oli selvittää, väheneekö kierrätettävien jätteiden määrä polttokelpoisen jätteen joukossa, kun lajittelumahdollisuudet tuodaan lähemmäs asukkaita. Pilotin tulokset olivat positiivisia ja korttelikeräyspisteestä tuli pysyvä osa Immaisien alueen jätehuoltoa. Kokeilu osoitti, että korttelikeräys voi toimia tehokkaasti

myös olemassa olevilla asuinalueilla, kunhan osallistujia on riittävästi ja jäteposte sijaitsee sopivassa paikassa. (Naantali 2019, Molok 2020.)

Immaisissa keräyspiste on sijoitettu järkevästi tien päähän, jolloin se on helposti kaikkien asukkaiden saavutettavissa. (Kuva 1.)

Kuva 1. Immaisten korttelikeräyspiste

Myöhemmin Naantalin asuntomessualueella korttelikeräys otettiin käyttöön kaikille lähes 50 omakotitalolle. Tavoitteena oli parantaa omakotiasujien kierrätysastetta, joka on valtakunnallisesti alhaisempi kuin suuremmissa asumisyksiköissä. Syväkeräyssäiliöiden avulla asukkaille tarjottiin mahdollisuus lajitella kaikki seitsemän jätelajia: sekajäte, muovipakkaukset, kartonki, lasi,

metalli, paperi ja biojäte.

Kuva 2. Naantalin asuntomessualueen korttelikeräyspiste

Naantalin asuntomessualueella otettiin käyttöön myös korttelikeräyspisteen yhteyteen sijoitettu diginäyttö (Kuva 2.), jonka tarkoituksena on tiedottaa ja kannustaa asukkaita kierrätykseen.

Molemmilla korttelikeräyspisteillä on ollut käytössä lukitusjärjestelmät, joiden kanssa on aiemmin tullut ongelmia. Astioiden lukitukseen on pyritty keksimään uusi ja toimivampi systeemi, jotka kestävät ja ovat asukkaille helppokäyttöisiä. Lukitusjärjestelmällä varmistetaan, etteivät korttelikeräyksen ulkopuoliset asukkaat pääse tuomaan jätteitään keräyspisteelle.

2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä on käytetty monimenetelmällistä lähestymistapaa, jossa yhdistyvät kvalitatiiviset eli laadulliset ja kvantitatiiviset eli määrälliset menetelmät. Opinnäytetyössä käytettävä tutkimusaineisto kerättiin asukaspalautekyselyillä ja aiempien kokeiluiden sekä tutkimusten tuloksia vertailemalla. Työssä perehdytään aiemmin toteutettuihin korttelikeräyksiin ja arvioidaan niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseksi. Työssä hyödynnetään Pyry Nevalaisen vuonna 2021 tekemän opinnäytetyön havaintoja vertailemalla tämänhetkisiin tilastoihin, sekä muita ajankohtaisia tutkimuksia korttelikeräyksestä.

2.1 Asukaspalautekysely

Naantalin Immaisten pientaloalueella toteutetun korttelikeräyspilotin alun yhteydessä aiemmat opinnäytetyöntekijät Anna Lehti ja Pyry Nevalainen laati kaksi erillistä asukaskyselyä, joiden avulla kerättiin palautetta ja kokemuksia kokeiluun osallistuneilta. Ensimmäinen kysely toteutettiin pilotin alkuvaiheessa vuonna 2019, ja toinen vuoden 2020 lopulla. Alkukartoituskyselyn laati Anna Lehti, ja myöhempää tutkimusta varten kyselyä muokattiin ja päivitettiin tarpeen mukaan.

Molemmille Naantalin korttelikeräykseen osallistuville asukkaille jaettiin keväällä 2025 asukaspalautekyselyt, joiden tarkoituksena oli kerätä tietoa palvelun toimivuudesta. Asukaspalautekyselyitä lähetettiin yhteensä n. 60 taloudelle ja vastauksia saatiin 19 taloudelta. Osa alueen taloista toimii vapaa-ajan asuntoina.

Kyselyt toimitettiin osallistujille sähköisesti Lyyti-palvelun kautta. Lyyti on kotimainen verkkopohjainen työkalu, jota käytetään yleisesti tapahtumien hallintaan ja kyselyiden toteuttamiseen. Palvelu tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet erilaisten kysymystyyppien laatimiseen sekä vastausten analysointiin. Kyselylomakkeet sisälsivät monivalinta-, valikko- ja

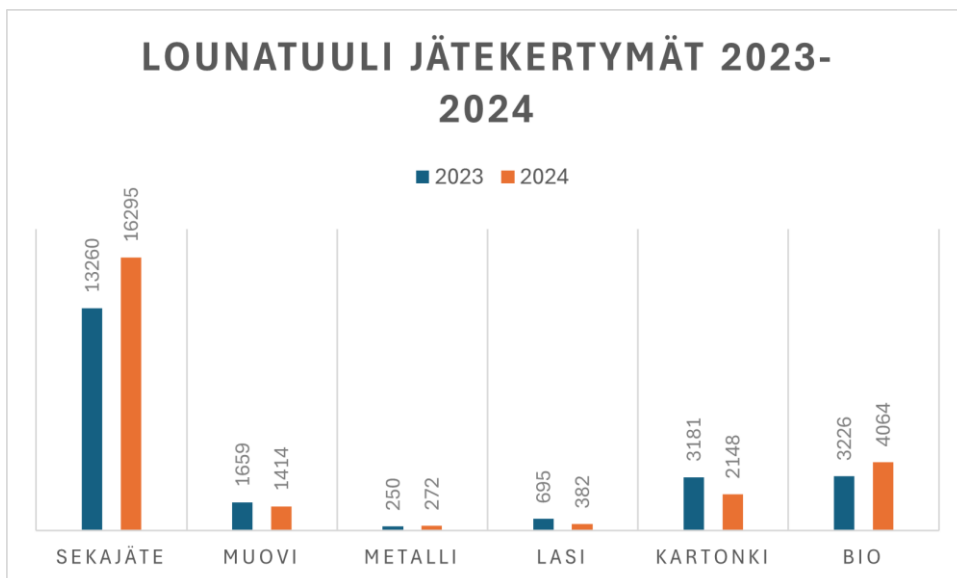
asteikkokysymyksiä. Lisäksi vastaajille annettiin mahdollisuus täydentää vastauksiaan vapaamuotoisilla kommenteilla silloin, kun annetut vastausvaihtoehdot eivät olleet riittäviä tai vastaajat halusivat perustella näkemyksiään tarkemmin.

Kyselyllä pyrittiin selvittämään miten asukkaat kokevat korttelikeräyksen toimivuuden ja palvelun vaikutuksen asukkaiden lajittelutottumuksiin. Kyselyn tavoitteena oli selvittää miten palvelua voisi kehittää tulevaisuudessa.

2.2 Jätekeräykset

Jättemäärien muutoksia tarkastellaan vertailemalla jäteastioiden tyhjennystietoja. Jätteiden määrät mitataan painon mukaan. Tyhjennystietojen antaman aineiston avulla arvioidaan, onko Korttelikeräyksellä vaikutusta jätejakeiden määriin, ja siten asukkaiden lajittelukäyttäytymiseen.

Sekajätteen määrän tulisi vähentyä lineaarisesti ja muiden kierrätettävien jätteiden kierrätysaste kasvaa, jotta tavoitellut kierrätysmäärät toteutuisivat. Kuitenkin vuodesta 2023 sekajätteen määrä Lounatuulen keräyspisteellä nousi 23 %, muovin kierrätysmäärä laski 15 %, lasin laski 45 % ja kartongin 32 %. Biojätteen kierrätysaste nousi 26 % ja metallin kierrätysaste 9 %. (Kuva 3.)

Kuva 3. Lounatuulen jätekertymät vuosina 2023-2024

Jättemääriä seuraamalla saadaan hyvä kokonaiskuva asukkaiden kierrätystottumuksista. Kierrätysaste on suurimmaksi osaksi asukkaiden vastuulla, mutta tiedottamisella ja neuvonnalla on suuri vaikutus toimintaan. Kierrätykseen vaikuttaa suuresti asukkaiden motivaatio ja kiinnostus aihetta kohtaan, sekä puutteelliset tilat kotona kierrätysastioiden säilyttämiseen. Kierrätysasteen lisäämiseksi tulisi vielä saada paljon muutosta aikaan, jotta sekajätteen määrää saataisiin pienennettyä.

3 Korttelikeräys

Korttelikeräys on kunnan tai jäteyhtiön järjestämä jätehuollon palvelumuoto, jossa alueen asukkaat vievät kodin jätteet yhteiseen lajittelupisteeseen sen sijaan, että jokaisella taloudella olisi omat erilliset jäteastiat. Korttelikeräys täydentää perinteistä kiinteistökohtaista jätehuoltoa ja tarjoaa erityisesti pientalo- ja haja-asutusalueilla asuville mahdollisuuden kierrättää jätettä ilman pitkiä matkoja kierrätyspisteille.

Korttelikeräyspisteillä kerätään esimerkiksi seuraavia jätelajikkeita: seka-, bio-, paperi-, kartonki-, metalli-, lasi- sekä muovijäte. Yleisimmin korttelikeräyspisteillä on käytetty syväkeräysastioita. Syväkeräysastiat upotetaan maahan ja näin saadaan maksimoitua tyhjennysväliä sekä tilaetu.

Toimintamallin tavoitteena ja ideana (Kuva 4.) on tarjota asukkaille helppo ja toimiva tapa lajitella jätteitä. Korttelikeräyspisteet palvelee noin 20-50 kotitaloutta samanaikaisesti. Korttelikeräyksellä pyritään nostamaan jätteiden kierrätysastetta, sekä vähentämään roska-autojen liikennöintiä asuinalueilla.

Kuva 4. Korttelikeräyksen idea (Molok)

Korttelikeräys lisää yhteisöllisyyttä ja ympäristötietoisuutta. Korttelikeräys vähentää sekajätteen määrää ja lisää materiaalien uusiokäyttöä, mikä puolestaan tukee kiristyviä kansallisia ja EU:n kierrätystavoitteita. Tuotantoprosessien aiheuttamat hiilidioksidipäästöt vähenevät, kun

kierrätysmateriaaleja voidaan hyödyntää uusien tuotteiden valmistuksessa. Myös jätteiden polttamisesta aiheutuvat päästöt vähenevät, kun kierrätyskelpoiset materiaalit saadaan talteen.

Gaia Consulting Oy:n selvityksen (Gaia Consulting Oy, Pitkämäki, Kontiokari & Saario 2018, 4) mukaan korttelikeräys voi nostaa pientaloalueiden kierrätysasteen nykyisestä noin 25 prosentista jopa 50 prosenttiin. Sen saavuttaminen edellyttää kuitenkin useiden haasteiden ratkaisemista. Yksi keskeisimmistä haasteista liittyy pientaloalueisiin, joilla asuu noin 2,7 miljoonaa suomalaista. Näillä alueilla jokaisella taloudella on yleensä oma jäteastia pihassaan, ja kierrätettävät jätteet viedään usein kauppojen yhteydessä sijaitseviin keräyspisteisiin. Keräyspisteiden etäisyys johtaa kuitenkin usein siihen, että jätteiden lajittelu jää vähäiseksi ja kierrätysaste pysyy alhaisena.

Vaikka korttelikeräystoiminnalla on monia hyötyjä, liittyy siihen myös käytännön haasteita, jotka voivat rajoittaa sen toimivuutta ja vaikuttavuutta. Käytännön haasteita ovat muun muassa logistiset ja käytännön järjestelyt. Keräyspisteiden sijoittaminen edellyttää sopivia paikkoja, joihin jäteautot pääsevät helposti ja joissa liikkuminen on turvallista. Tämä ei aina ole mahdollista erityisesti tiiviisti rakennetuilla kaupunkialueilla, joissa tila saattaa olla hyvin rajallinen.

Korttelikeräyksessä on otettava huomioon asukkaiden vaihteleva motivaatio. Kaikki eivät ole yhtä kiinnostuneita kierrättämisestä, eikä helppokaan keräysmuoto välttämättä houkuttele kaikkia osallistumaan. Motivaatio voi vaihdella alueittain ja riippua esimerkiksi tiedon tasosta, kiinnostuksesta ympäristöasioihin tai aiemmista kokemuksista jätehuollosta. Ilman aktiivista tiedottamista ja osallistavaa viestintää osa asukkaista saattaa jättää keräyksen kokonaan huomiotta.

Korttelikeräystoiminnan laajempi käyttö edellyttää huolellista suunnittelua, resursointia ja selkeää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Yhteistyötä tarvitaan kuntien, jätehuoltoyritysten, taloyhtiöiden, asukkaiden sekä viestintä- ja tilapalveluiden välillä. Se tarkoittaa yhteistä suunnittelua, vastuunjakoa, selkeää viestintää sekä toimivaa käytännön toteutusta ja seurantaa. Haasteista

huolimatta korttelikeräys voi olla toimiva osa kierrätysjärjestelmää, kun asukkaat sijoittuvat siihen ja lajittelevat järjestelmällisesti

Korttelikeräykset tarjoavat konkreettisen, helposti toteutettavan keinon edistää kiertotaloutta ja ympäristövastuullisuutta arjen tasolla. Ne hyödyttävät sekä yksittäisiä asukkaita, että koko yhteiskuntaa.

3.1 Korttelikeräys Suomessa

Korttelikeräys on yleistynyt lähivuosien aikana Suomessa kiristyvien kiristyvien erilliskeräysvelvoitteiden myötä. Tavoitteena on mahdollistaa toimiva jätteenkeräys ja nostaa kierrätysastetta. Korttelikeräyskokeiluja on toteutettu Suomessa jo useammalla eri paikkakunnalla.

Nokia (Vesitorninmäki)

Nokian Vesitorninmäen pientaloalueella aloitettiin 2019 vuoden mittainen korttelikeräyspilotti, jossa alueelle asennettiin syväkeräyssäiliöt seka- ja biojätteelle, paperille, metallille sekä muovi-, kartonki- ja lasipakkauksille. Asukkaille järjestettiin asukaskysely, jonka mukaan asukkaat kokivat järjestelmän helpottavan lajittelua ja olivat tyytyväisiä uuteen jäteratkaisuun. (Molok 2020.) Asukaskyselyyn vastanneista 93 % piti uutta järjestelmää helppokäyttöisenä, ja 96 % koki jätteen sijainnin sopivaksi. Biojätteen lajittelu lisääntyi 62 %:lla ja muovipakkausten 54 %:lla vastaajista, kun taas sekajätteen määrä väheni 88 %:lla

Korttelikeräystä ei Vesitorninmäellä kuitenkaan jatkettu pilotin loppumisen jälkeen, sillä kaikki kotitaloukset eivät halunneet osallistua siihen. Vesitorninmäellä korttelikeräyksen toimimisen edellytyksenä oli, että kaikki alueen asukkaat osallistuisivat siihen.

Kerava (Kaskelan alue)

Keravalla otettiin käyttöön korttelikeräyspiste syksyllä 2020. Piste palvelee enimmillään 95 kotitaloutta, pääasiassa omakotitaloja. Keräyspisteellä lajitellaan seitsemää jätelajia.

Vihti

Myös Vihdissä on vuonna 2020 otettu käyttöön korttelikeräyspiste pientaloalueella Sepänpihalla, jota käyttää noin 50 kotitaloutta. Asuntoihin kuuluu velvoite osallistua korttelikeräykseen.

Kuva 5. Vihdin ja Keravan korttelikeräyspisteiden sijainnit asuinalueilla (Molok 2020).

Vihdin sekä Keravan pisteet ovat sijoitettu kaupungin omistamille maille, jotka ovat asemakaavassa määritelty parkkipaikoiksi (Kuva 5). Järjestelmä suunniteltiin vähentämään jäteautoliikennettä alueen kapeilla ja päätyvillä teillä. (Molok 2020.)

Korttelikeräys on Suomessa vielä kokeilu- ja kehitysvaiheessa. Yleisesti kokeilujen kokemukset ovat olleet hyvin positiivisia. Järjestelmän on koettu parantavan kierrätysastetta ja vähentävän ympäristökuormitusta. Sen laajempi käyttöönotto edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua ja yhteistyötä kuntien, jätehuoltoyhtiöiden ja asukkaiden kesken. Haasteellista on ollut asukkaiden puutteellinen motivaatio ja kiinnostus osallistua korttelikeräykseen. Ratkaisu on se, että kunnat kaavassa määräävät, että kyseisen alueen jätehuolto hoidetaan korttelikeräyksellä jolloin kaikki alueen asukkaat liitetään korttelikeräyspisteeseen

Lounais-Suomen Jätehuollolla on suunnitelmissa laajentaa korttelikeräyksen palvelua myös muihin kohteisiin, kunhan kunta kaavoittaa asuinalueita korttelikeräysalueiksi. Lounais-Suomen Jätehuollon alueella on suunnitteilla viisi eri korttelikeräyspistettä Naantalin Luonnonmaalle uudelle pientaloalueelle, sekä kaksi Maskuun.

3.2 Lainsäädäntö

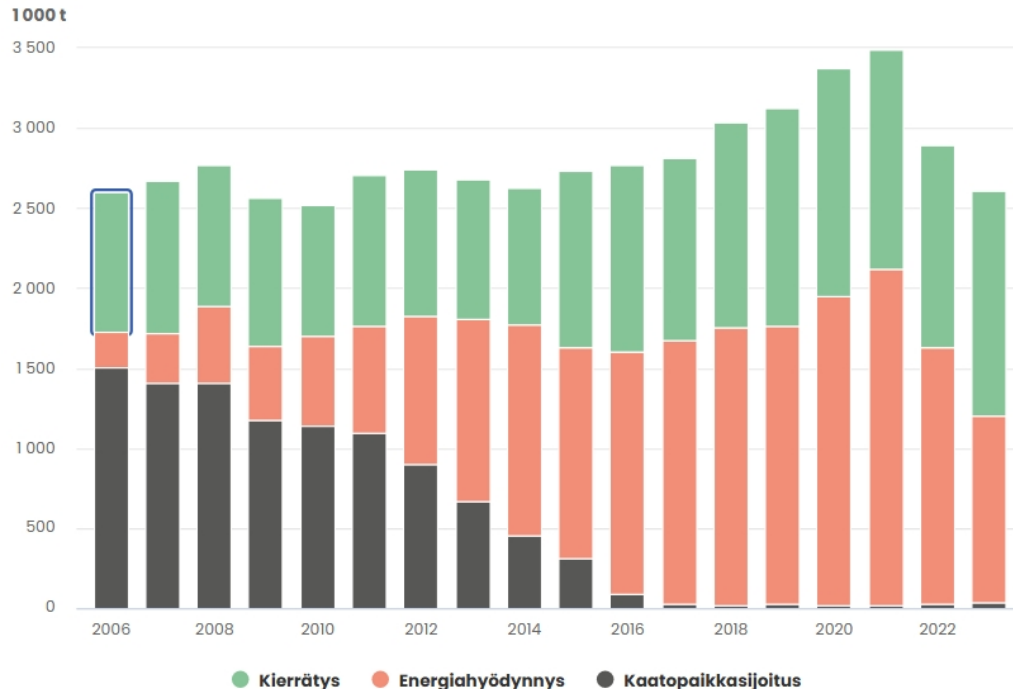
Jätehuollolla ja kierrätyksellä on keskeinen rooli kestävän kehityksen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Suomessa syntyy vuosittain noin 3 miljoonaa tonnia yhdyskuntajätettä, josta huomattava osa voitaisiin kierrättää tai hyödyntää materiaalina. Kierrätys säästää luonnonvaroja, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja ympäristön kuormitusta. Kuitenkin kierrätysasteet ovat Suomessa jääneet jälkeen EU:n asettamista tavoitteista, mikä on lisännyt painetta kehittää jätehuoltoa ja lajitteluratkaisuja entistä tehokkaammiksi.

Vuoden 2021 heinäkuussa jätelaki uudistettiin tukemaan kierrätystä ja kiertotaloutta. Jätelaki pohjautuu EU:n jätėsäädöspakettiin, joka tähtää jätteiden määrän vähentämiseen, kierrätykseen, sekä uudelleenkäytön lisäämiseen. Lakimuutoksen tavoitteena on nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta 65

prosenttiin ja pakkausjätteiden 70 prosenttiin vuoden 2035 mennessä. Välitavoitteena vuonna 2025 yhdyskuntajätteen kierrätysasteen tulisi olla 55 prosenttia ja pakkausjätteen 60 prosenttia (Ympäristöministeriö 2020).

Vuoden 2021 jätelain uudistuksen myötä erilliskeräysvelvoitteet laajenivat, ja vuonna 2023 voimaan astuneet muutokset velvoittavat taajamissa sijaitsevia vähintään viiden asunnon kiinteistöjä järjestämään bio- ja pakkausjätteiden erilliskeräyksen. Lisäksi 10 000 asukkaan taajamissa biojätteen erilliskeräys on veloitteena joka kiinteistössä. Biojäte sekä pakkausmateriaalit tulee kerätä erikseen asianmukaisesti. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 2024, Jätehuoltomääräykset Lounais-Suomessa, 15.)

Vuoden 2023 tilastojen mukaan kaikesta yhdyskuntajätteestä hyödynnettiin kierrättämällä tai uudelleenkäytön valmistelun avulla yhteensä noin 44,6 %. Suomessa haasteena on edelleen kierrätykseen kelpaavan muovin päätyminen sekajätteeseen (Tilastokeskus 2024). Kierrätysasteet vaihtelevat alueellisesti.

Kuva 6. Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain 2006-2023. (Syke 2024, Tilastokeskus 2024.)

Kuvassa 6 on esitetty yhdyskuntajätekertymän muutokset, sekä käsittelytavat vuodesta 2006 vuoteen 2023. Yhdyskuntajätekertymä vuonna 2023 oli 2,6 miljoonaa tonnia. Jätekertymän määrä on tilastoitu EU:n jätedirektiivin raportointivaatimusten mukaisesti. Käsittelymäärissä eniten on muuttunut energiahyödynnetyn yhdyskuntajätteen määrä. Energiana hyödyntäminen väheni vuonna 2023 noin 1,4 miljoonaan tonniin, kun se oli ollut vuonna 2022 noin 1,6 miljoonaa tonnia (Tilastokeskus 2024).

Jätelain tuomilla velvoitteilla pyritään vähentämään sekajätteen määrää ja kasvattamaan kierrätysastetta.

3.2.1 Lounais-Suomen jätehuollon kuntavastuut

LSJH on kuntien omistama yhtiö, joka hoitaa lakisäätteiden käytännön jätehuoltopalvelut kuntien puolesta. Jätelaki määrittelee kunnille jätehuollon tehtävät. LSJH:n kuntavastuut liittyvät jätehuollon järjestämiseen ja hallintaan kunnissa, jotka kuuluvat LSJH:n toimialueeseen (Kuva 7). Näitä vastuita säätelee ensisijaisesti jätelaki (Laki jätehuollosta, 646/2011).

Kuva 7. LSJH omistajakunnat kartalla.

Kunta vastaa jätelain mukaan asumisen jätehuollon järjestämisestä omalla alueellaan. Tähän sisältyy mm. asumisessa sekä kuntien palvelutuotannossa syntyvän yhdyskuntajätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, jätteen vastaanottoaikkojen järjestäminen ja jätehuollon neuvonta. Kunnan jätehuoltoviranomainen huolehtii jätehuoltomääräysten antamisesta.

LSJH järjestää jätelain mukaisesti neuvontaa ja tiedottaa alueen asukkaille yhdyskuntajätteen haitallisuudesta ja sen vähentämisestä kunnollisen jätehuollon toteuttamisen kannalta. LSJH järjestää edellä kirjatut kuntien lakisäätöiset palvelutehtävät.

Jätehuoltolautakunnan tehtävänä on päättää jätetaksoista ja maksuista. Jätehuoltolautakunta asettaa jätehuoltomääräykset, päättää jätteenkuljetuksesta, sekä laatii ja toteuttaa jätehuoltopolitiikan. LSJH:n omistajakunnat hyväksyvät jätehuoltopolitiikan. Sitä toteutetaan yhteistyössä LSJH:n, omistajien ja jätehuoltolautakunnan kanssa.

Jätehuoltolautakunta ei ole vastuussa valvonnasta tai käytännön palvelutehtävistä. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ovat vastuussa jätelain ja jätehuoltomääräyksien toteutumisesta. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 2025.)

3.2.2 Lounais-Suomen jätehuoltomääräykset

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta päätti uusista jätehuoltomääräyksistä 30.5.2024, jotka astuivat voimaan 1.8.2024. Määräykset ovat voimassa seuraavissa kunnissa: Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Parainen, Paimio, Pöytyä, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Turku ja Uusikaupunki. (Lounais-Suomen Jätehuoltolautakunta 2024.)

Jätehuoltomääräykset ovat jätelakiin perustuvia alueittain vaihtuvia määräyksiä, jotka koskevat kaikkia alueen vakituksia ja vapaa-ajan asukkaita sekä muita toimijoita, jotka kuuluvat kunnan järjestämän jätehuollon piiriin. Jätehuoltomääräysten tarkoituksena on tarjota mahdollisimman hyvä ja toimiva jätehuolto huomioiden kunkin alueen paikalliset olosuhteet.

Jätehuoltomääräykset koskevat jätehuoltoon liittymistä, jätelajien lajittelua ja keräystä sekä jätteiden hyödyntämistä. Määräysten tarkoituksena on turvata jätehuollon toimivuus siten, ettei siitä aiheudu haittaa ympäristölle tai ihmisten terveydelle. Määräykset ovat voimassa koko Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan toimialueella. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 2024, Jätehuoltomääräykset Lounais-Suomessa, 4.)

Jätehuoltomääräykset sisältävät muun muassa seuraavat keskeiset kohdat: soveltamisala ja tavoitteet, jätteiden lajittelu ja kierrätys, jäteastiat ja niiden sijoittaminen, jätteenkuljetus, sekä jätehuollon neuvonta ja valvonta.

Määräykset ohjeistavat jätteiden oikeanlaisesta lajittelusta ja keräyksestä, mukaan lukien biojätteen, sekajätteen ja pakkausjätteiden erilliskeräys. Määräyksissä on määritelty jäteastioiden tyypit, määrät ja sijoituspaikat kiinteistöillä. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alueella sijaitsevan kiinteistön haltijan on järjestettävä erilliskerättävien jätteiden keräystä varten riittävä määrä tarkoitukseen soveltuvia ja asianmukaisesti merkittyjä jäteastioita.

Kunnan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijalla on velvollisuus liittää kiinteistö kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistön haltija ilmoittaa tällöin liittymisestään LSJH:lle, joka järjestää kiinteistön jäteastioiden tyhjennyksen jätehuoltomääräysten mukaan.

Kiinteistönhaltijan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen kuuluva kiinteistönhaltija on vastuussa tarvittavien jäteastioiden hankinnasta. Kiinteistönhaltijan on myös huolehdittava jäteastioiden oikeanmukaisesta merkitsemisestä ja sijoittamisesta.

Kiinteistön haltijan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan on tehtävä sopimus jätteenkuljetuksesta sellaisen yksityisen jätteenkuljettajan kanssa, joka on merkitty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Kiinteistön haltijan on varmistettava kuljetusyrityksen rekisteröinti ennen sopimuksen tekemistä. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 2024, Jätehuoltomääräykset Lounais-Suomessa, 5.)

Pientaloalueilla yhteinen jäteastia voidaan sijoittaa kiinteistöjen yhteisesti sopimaan paikkaan, mikäli kiinteistöt sijaitsevat toistensa läheisyydessä tai saman tien varrella. Lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen haltijat voivat sopia yhteisen jäteastian käytöstä. Kimppa-astian käyttöön osallistuvien asuinhuoneistojen tai vapaa-ajan asuntojen etäisyys keräyspaikasta saa olla korkeintaan yksi kilometri. Saariston aluekeräysalueella oleva kiinteistö voidaan liittää kimppa-astian osakkaaksi edellä mainittuja etäisyysrajoituksia noudattaen, jossa etäisyys yhteiselle jäteastialle lasketaan tällöin satamapaikasta, josta kiinteistölle kuljetaan. Yhteisessä käytössä olevan jäteastian on oltava riittävän suuri kattamaan siihen kuuluvien kiinteistöjen

jätehuollon tarpeet sekä täyttämään näissä määräyksissä esitetyt tyhjennysväливаatimukset.

Kimppa-astialla on oltava nimetty vastuuhenkilö, jonka velvollisuutena on ilmoittaa yhteiskäytön aloittamisesta ja siihen tulevista muutoksista. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ilmoitus on tehtävä Lounais-Suomen Jätehuollolle ja kiinteistönhaltijan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa ilmoitus tehdään jätehuoltolautakunnalle. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta 2024, Jätehuoltomääräykset Lounais-Suomessa, 7.)

Kunnat vastaavat jätelain mukaisesti asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisestä omalla alueellaan. Tämä sisältää yhdyskuntajätteiden keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn sekä jätehuollon neuvonnan ja tiedotuksen. LSJH hoitaa käytännön jätehuoltopalvelut kuntien puolesta. LSJH huolehtii kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta, lajitteluasemista ja jätekeskuksista sekä jätteiden käsittelystä ja hyödyntämisestä. Kiinteistön haltijoiden on liitettävä hallinnassaan oleva kiinteistö kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen sopimalla asiakkuudesta LSJH:n kanssa, jonka lisäksi heidän on huolehdittava jäteastioiden asianmukaisesta sijoittamisesta ja jätteiden lajittelusta määräysten mukaisesti.

3.2.3 Korttelikeräyksen kustannukset

Korttelikeräyksen hinnoittelulla on merkittävä vaikutus kotitalouksien jätehuoltokustannuksiin. Yksi tärkeimmistä hyödyistä on kustannustehokkuus verrattuna perinteiseen jätehuoltoon jossa jokaisella kiinteistöllä on omat erilliset jäteastiat. Kun asukkaat luopuvat omista jäteastioistaan ja siirtyvät käyttämään yhteistä korttelikeräyspistettä, jossa kaikki jätelajit kerätään keskitetysti, kotitalouksien vuosittaiset jätehuoltomenot voivat pienentyä huomattavasti.

LCA Consulting Oy:n ympäristöministeriölle tekemän selvityksen (Ympäristöministeriö 2020) mukaan pientaloalueiden korttelikeräyksellä voidaan

saavuttaa jopa 12–47 % pienemmät keräyskustannukset verrattuna pelkkään kiinteistökeräykseen.

Korttelikeräysmaksu	alv 0 % €	alv 25,5 % €	Korttelikeräysmaksu (sis. alv 25,5 %) €
Vuosimaksu	189,36	48,29	237,65
Kuukausimaksu	15,78	4,02	19,80

Kuva 8. Korttelikeräyksen maksut (LSJH)

Kuvassa 8 on esitetty LSJH:n vuosittainen asuntokohtainen korttelikeräysmaksu. Korttelikeräyksen maksuilla katetaan korttelikeräyspisteen ylläpidon kustannukset. Korttelikeräysmaksu määrätään korttelikeräykseen kuuluvan kiinteistön asukkaalle tai omistajalle.

Syväkeräyssäiliöiden käyttö tarjoaa lisäsäästöjä operoinnissa, sillä niiden suuremman kapasiteetin ansiosta tyhjennysvälit voidaan pidentää. Näin alkuvaiheen investointikustannukset voidaan tasata pidemmän aikavälin alemmilla tyhjennyskustannuksilla (Gaia Consulting Oy 2018).

Korttelikeräyksen vuosimaksu ei ole pelkästään tyhjennyksien perusteella tuleva maksu, vaan samassa maksetaan myös infrasta, eli koko pisteen perustamisen kustannusten kuoletus, avainten hallinta, maavuokra, sekä LSJH:n siivoukset.

Seka- ja biojätteen hinta koostuu kuljetusmaksusta, sekä jätteen ominaispainon mukaisesta hinnasta. Pakkausjätteistä peritään ainoastaan kuljetusmaksu. Korttelikeräyksessä ei peritä tyhjennyskertoihin perustuvaa maksua vaan siihen on laskettu erillinen vuosimaksu.

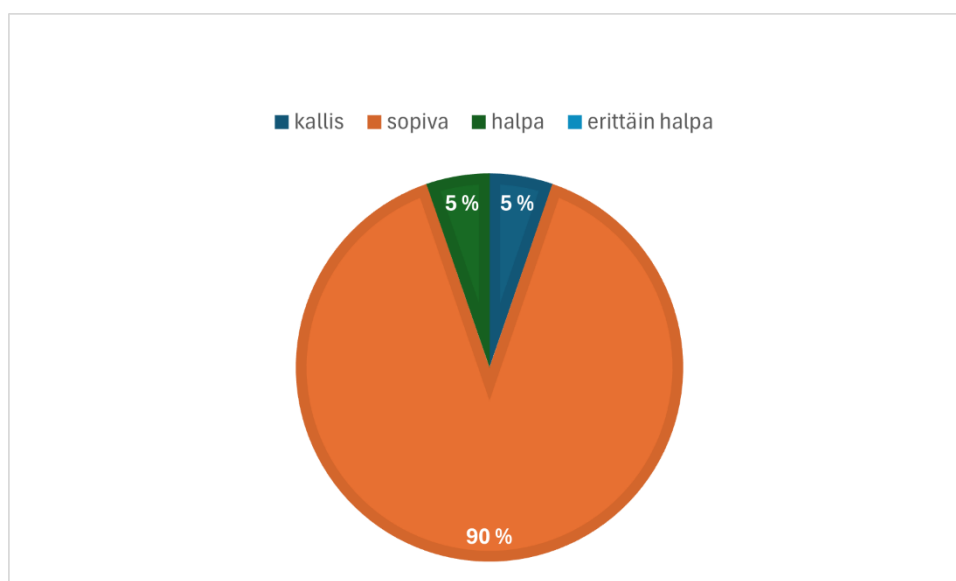
Taulukko 1. Kustannuslaskelmat ja tyhjennysvälit (Lounatuuli)

JÄTELAJI	KUSTANNUKSET	TYHJENNYSVÄLI	TYHJENNYS (osuus %)
SEKAJÄTE	painon mukaan + kuljetus	2vko	61,5 %
MUOVI	kuljetus	2vko	6,5 %
METALLI	kuljetus	2kk	1,6 %
LASI	kuljetus	2kk	1,8 %
KARTONKI	kuljetus	1vko	11,9 %
BIO	painon mukaan + kuljetus	1vko	16,7 %

Taulukossa 1 on esitetty asuntomessualueen, eli Lounatuulen tyhjennyksistä ja käsittelyistä kertyvät kustannukset prosenttiosuuksina. Yleisesti suurimmat kustannukset kertyvät seka- ja biojätteestä. Lounatuulen korttelikeräyspisteellä eniten kustannuksia tulee myös seka- ja biojätteestä, joiden yhteinen osuus on 78,2% pelkistä tyhjennysmaksuista, mutta myös kartongista. Sekajätettä kerätään kahden viikon välein, biojätteen tyhjennysväli on yksi viikko.

Lounatuulen keräyspistettä käyttää 41 kotitaloutta, joiden kesken kustannukset jaetaan tasan.

Asukaspalautekyselyyn vastanneiden kiinteistön omistajista 90 % kokee korttelikeräyksestä muodostuvat kustannukset kohtuullisiksi, 5 % kokee sen halvaksi ja toiset 5 % kalliiksi. (Kuva 9.)

Kuva 9. Tyytyväisyys jätehuollon kuistannuksiin (Asukaspalautekysely)

3.2.4 Jätejakeiden tyhjennysmaksut (seka- & biojäte)

Kappaleen 3.2.4 esitetyt tiedot jätejakeiden tyhjennysmaksuista perustuu Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan määräämästä jätetaksasta, joka on astunut voimaan 1.3.2025.

Kun jätemaksu määräytyy jäteastian tilavuuden mukaan, astian todellinen täyttöaste ei vaikuta maksuun. Tällöin maksun perusteena on astian koko, ei siihen kerätyn jätteen määrä.

Sekajätteen jäteastian tilavuuteen perustuvassa maksussa käytetään jätteen ominaispainoja:

- 140–660 litran pinta-astioissa: 85 kg/m³
- Syväsäiliöissä: 100 kg/m³

Sekajätteen tyhjennysmaksu veloitetaan jokaiselta säännölliseltä tyhjennyskerralta jätemaksutaulukon 3.1 mukaisesti, edellyttäen että keräysvälineen tyyppi, sijainti ja jätteen laatu täyttävät kunnan jätehuoltomääräysten vaatimukset.

Muiden kierrätettävien jakeiden tyhjennysmaksut koostuvat samoin perustein kuljetus- ja käsittelymaksusta.

Biojätteen kuljetusmaksu määräytyy jäteastian tyyppin ja kuljetuksesta aiheutuvien kustannusten perusteella. Käsittelymaksu perustuu jätteen painoon ja määräytyy jätteen käsittelystä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti.

Kun biojätteen jätemaksu määritellään jäteastian tilavuuden perusteella, käytetään seuraavia ominaispainoja:

- asuinkiinteistöt 300 kg/m³
- keittiöt 400 kg/m³

Jos jäteastia jää tyhjentämättä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n tai sen kuljetusurakoitsijan toiminnallisesta virheestä, tyhjennysmaksua ei peritä kyseiseltä kerralta. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, jätetaksa 2025)

3.2.5 Muut jätehuollon maksut

Vuoden 2025 LSJH:n jätemaksut määräytyvät jätelautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Taksassa määritellään eri jätejakeiden keräyksestä, käsittelystä ja muista palveluista perittävät maksut.

LSJH:n toimialueella peritään jätelain 78 §:n mukainen jätehuollon perusmaksu, joka kattaa maksuttomien palveluiden kustannukset. Palveluita ovat muun muassa lajitteluasemien ja kierrätyspisteiden ylläpito, vaarallisten jätteiden käsittely, jäteneuvonta ja viranomaistoiminta. Perusmaksu määräytyy kiinteistöllä sijaitsevien asuntojen lukumäärän ja käyttötarkoituksen perusteella, ja se maksetaan vuosittain. (Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, jätetaksa 2025.)

Jätemaksut vaihtelevat kiinteistön sijainnin, palvelun tyypin, jäteastioiden koon ja tyhjennysvälin, sekä kerättävien jätejakeiden mukaan.

Astiapalvelu

Astiapalvelun piiriin kuuluvat kaikki ne pyörillä varustetut 140–660 litraiset jäteastiat, joita LSJH:n kilpailuttamat jätteenkuljettajat tyhjentävät.

Astiapalvelusta ei tarvitse maksaa erikseen, vaan se sisältyy jäteastioiden tyhjennysmaksuun. Astiapalvelumalli koskee niin pientaloja, taloyhtiöitä kuin kuntakiinteistöjäkin. LSJH toimittaa jäteastiat niille kiinteistöille, joilla käytetään käsin siirrettäviä 140–660 litran jäteastioita LSJH:n tyhjennysten piirissä oleville jätelajeille. Astiapalvelumallin myötä LSJH on lopettanut 140–660 litraisten jäteastioiden myymisen ja vuokrauksen.

Kiinteistönhaltijan kilpailuttamien kuljetusten asiakkuudet eivät kuulu astiapalvelun piiriin.

Siivous tai muut lisätyöt

Jos jätteastioiden vieressä on ylimääräisiä suuria jätteitä, esimerkiksi huonekaluja jotka eivät mahdu jätteastiaan, katetaan siivouspalvelusta aiheutuneet kulut siivous- tai muusta lisätyöstä määrättyllä maksulla.

Lisäjäte

Lisäjätteeksi luokitellaan kaikki jätteastioiden ulkopuolelle jätetty jäte tai jäte, joka ei ole mahtunut jätteastiaan tai jätteastia on niin täynnä, ettei kansi mene kiinni. Kaikesta keräykseen sopivasta lisäjätteestä veloitetaan ylimääräinen hinta jätetaksan mukaisesti.

4 Tulokset

Opinnäytetyön osana tehdyn asukaspalautekyselyn tavoitteena oli tarkastella korttelikeräystoiminnan hyötyjä ja kehittämismahdollisuuksia, sekä selvittää jätehuollon korttelikeräysmallin palvelun toteutumista ja asukkaiden kokemuksia ja näkemyksiä korttelikeräyksen käytännön toimivuudesta.

Asukaspalautekyselyn tuloksia tarkastelemalla selvitetään myös korttelikeräyksen tehokkuutta lajittelun lisääntymisessä, verrattuna aiempiin keräystapoihin, kuten kotitalouksien yksityiset jäteasiat. Asukaspalautekyselyn tulokset löytyvät työn lopussa liitteenä.

Asukaspalautekysely lähetettiin n. 60 taloudelle ja vastauksia saatiin 19, eli vain noin kolmasosa. Tämä on suhteellisen matala vastausprosentti, ja sillä on merkittävä vaikutus tulosten luotettavuuteen ja yleistettävyyteen.

Vastausprosenttiin saattaa vaikuttaa asukkaiden yleinen motivaatio aihetta kohtaan, joka saattaa poissulkea eriävät näkemykset aiheesta esimerkiksi niiltä talouksilta, jotka eivät ole kiinnostuneita jätehuollon kehittämisestä.

Myöskään velvoitetun ja vapaaehtoisen osallistumisen välisiä eroja ei yllättäen juurikaan ollut. Muutaman velvoitettuun keräykseen osallistuvan vastauksissa tuli esille esimerkiksi syinä lajitteluun jätehuollon velvoitteet ja helppous, kun taas vapaaehtoisilla oli enemmän tärkeässä osassa ympäristöasiat ja hinta. Eri jätelajien lajitteluun sillä ei kuitenkaan ollut suoraa merkitystä.

Asukaspalautekyselynä tehdyn tutkimuksen vastaukset olivat pääosin positiivisia ja korttelikeräystoiminta Naantalissa on ollut kannattavaa.

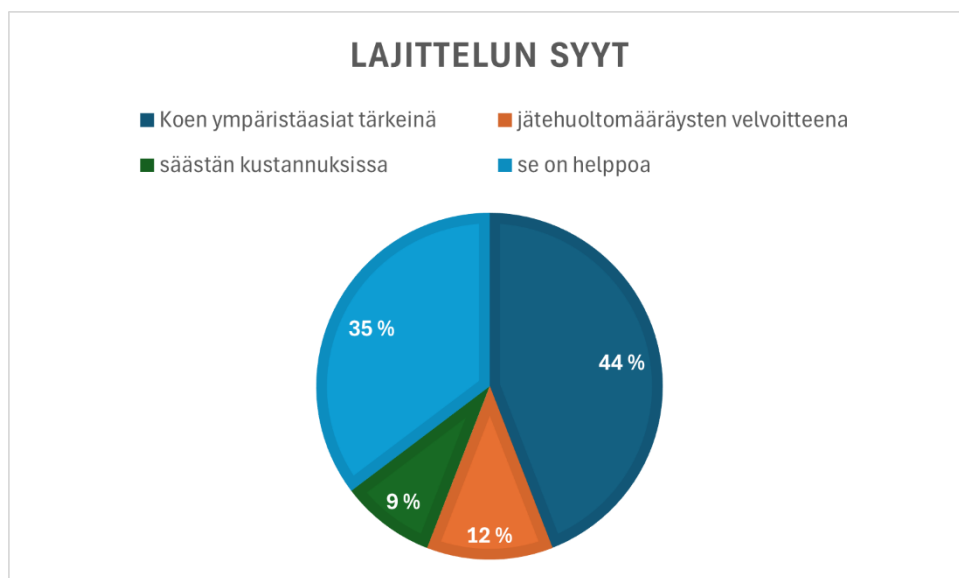
Suurin osa asukkaista kokee korttelikeräyksen olevan erittäin helppoa (Kuva 10) ja saaneensa riittävästi opastusta pisteen toiminnasta.

Kuva 10. Käytön helppous (Asukaspalautekysely)

Lajittelun tehostuminen

Korttelikeräyspisteen helppous ja mielenkiinto ympäristöasioihin ovat olleet suurimpia motiiveja jätteiden lajitteluun (Kuva 11). Jätehuollon helppokäyttöisyys motivoi asukkaita lajittelemaan ja on tärkeä osa kierrätysasteen kasvattamisessa. Myös asukkaiden kokema välimatka pisteelle on kohtuullinen, eikä asukkailla mene aiempaa enempää aikaa jätehuoltoon.

Kuva 11. Lajittelun syyt (Asukaspalautekysely)

Kuva 12. Lajittelun lisääntyminen (Asukaspalautekysely)

Kuvassa 12 on esitetty korttelikeräyspisteen käytön myötä lisääntyneen lajittelun määrä jätekohtaisesti. Asukaspalautekyselyyn vastanneiden mukaan eniten lajittelu on lisääntynyt varsinkin muovipakkausten (28%) sekä biojätteen (23%) kohdalla. Myös metallin ja lasin kierrätys on kasvanut 14 prosentilla.

Realistinen muutos eri jätelajien kohdalla saadaan selville vuosittaisilla jätemäärien seurannalla sekä koostumustutkimuksilla. Kuvassa 3 on verrattu eri jätelajien kertymiä vuosilta 2023-2024.

LSJH:n aiempina vuosina laatiman koko alueen kattavan kyselyn jätahuollon toiminnan tuloksien mukaan asukkaat lajittelevat lähes yhtä paljon myös muilla alueilla, kuin korttelikeräykseen kuuluvat. Kierrätys ja lajittelu on kuitenkin hyvässä nousussa LSJH:n toimialueella.

Etäisyys ja ajankäyttö

Naantalin korttelikeräykseen osallistuvilla asukkailla on noin 100-400 metrin etäisyys kotoa pisteelle. Etäisyys koetaan asukaskyselyn mukaan sopivaksi, vaikka ihanteellinen etäisyys korttelikeräyspisteelle olisi vain noin 100 metriä. Tämä ei kuitenkaan ole kaikkialla mahdollista, mutta etäisyys pyritään pitämään

kohtuullisena, jotta jätteen vieminen olisi sujuvaa. Suurin osa vie jätteet 2-3 kertaa viikossa ja kokee, että korttelikeräyspisteen käyttö vie suunnilleen saman verran aikaa, verrattuna aiempaan käytettävään jätteenkeräysmalliin.

5 Pohdinta

Kustannustehokkuus ja käyttäjämäärä

Korttelikeräyksen kustannukset, kuten rakentaminen, ylläpito ja jätteiden käsittely, jaetaan keräykseen osallistuvien kotitalouksien kesken.

Pientaloalueilla, joilla asukastiheys on alhainen, yksittäisen kotitalouden osuus kustannuksista voi muodostua suureksi. Tämä tekee korttelikeräyksestä vähemmän houkuttelevan sekä asukkaille että kunnallisille jäteyhtiöille.

Korttelikeräyksen toteuttaminen kohtuullisin kustannuksin edellyttää riittävää asiakasmäärää per keräyspiste. Mitä enemmän käyttäjiä keräyspisteelle saadaan, sitä enemmän jokaisen talouden kustannukset laskevat. Ihanteellinen määrä korttelikeräyspisteen osallistumiseen on 20-50 kotitaloutta.

Alueellinen soveltuvuus

Korttelikeräys soveltuu parhaiten alueille, joissa asukastiheys on korkea ja infrastruktuuri tukee yhteisten jätepisteiden sijoittamista. Pientaloalueilla, joissa talot ovat hajallaan ja tilaa on rajoitetusti, sopivien paikkojen löytäminen yhteisille jätepisteille voi olla haastavaa. Parhaiten korttelikeräys sopii alueille, jossa se on otettu jo kaavoituksessa huomioon. Uusia asuinalueita rakentaessa saataisiin järkevästi suunniteltua keräyspisteen sijainti, eikä tällöin tonttien pihoille tarvitsisi huomioida omaa erillistä tilaa jätehuollolle. Naantalissa ja Maskussa suunniteltuihin keräyspisteille lähtökohdat ovat hyvät, sillä alueille on vasta rakenteilla uusia pientaloalueita, joiden kaavoituksissa on otettu huomioon tulevat keräyspisteet.

Asukkaiden sitoutuminen ja käytännön haasteet

Korttelikeräyksen kannattavuus ja onnistuminen edellyttää asukailta sitoutumista ja yhteistyötä. Joissakin tapauksissa asukkaat ovat kokeneet yhteisten jätepisteiden käytön hankalaksi tai epäkäytännölliseksi, mikä on

heikentänyt järjestelmän toimivuutta. Korttelikeräykseen on jatkossa velvoite liittyä ja LSJH huolehtii pisteen perustamisesta ja ylläpidosta.

Teknologiset ja hallinnolliset haasteet

Naantalissa pisteillä käytetyt lukot eivät kestäneet käyttöä talvella ja puhelinavainten yhteys ei satunnaisesti toiminut, jonka takia lukot otettiin väliaikaisesti pois käytöstä, lukitusjärjestelmiin etsittiin toimivaa ratkaisua ja käyttöön on tulossa uusi lukitus. Asukaspalautteissa toivottiin helppokäyttöistä lukitusjärjestelmää, eikä näin ollen puhelimella avattava lukitus ole käytännöllinen. Korttelikeräyksessä käytetään usein älykkäitä jäteastioita ja digitaalisia järjestelmiä, jotka vaativat investointeja ja teknistä osaamista. Näiden järjestelmien käyttöönotto ja ylläpito voivat olla haasteellisia, erityisesti pienemmissä kunnissa tai alueilla, joilla ei ole valmiita resursseja tällaisiin investointeihin. LSJH hankkii alueelleen tarvittavat astiat.

Yhteenveto

Korttelikeräykset parantavat jätteen lajittelua ja auttavat eri jätelajien pysymisessä paremmin erillään. Tämän seurauksena jätteen laatu kohenee ja kierrätettävyyden paranevat. Parempi kierrätettävyyden tukee myös kiristyvien kierrätystavoitteiden saavuttamista.

On perusteltua edetä vaiheittain ja kehittää ratkaisuja, joiden avulla tiukentuviin kierrätystavoitteisiin voidaan vastata hallitusti ja kustannustehokkaasti.

Tulevia korttelikeräyskokeiluja suunniteltaessa on tärkeää saada mahdollisimman moni kotitalous mukaan. Osallistujamäärän kasvaessa yksittäisen talouden kustannukset laskevat. Keräyspisteen sijainnilla on merkittävä vaikutus keräyksen toimivuuteen: pisteen tulisi sijaita enintään noin 300 metrin päässä kauimmaisesta taloudesta, jotta sen saavutettavuus säilyy hyvänä.

Hyvin suunnitellut keräyspisteet kannustavat useampia talouksia osallistumaan, mikä vähentää kustannuksia ja lisää järjestelmän tehokkuutta. Jätehuollon kokonaiskustannukset ovatkin keskeinen tekijä korttelikeräysten laajemman käyttöönoton ja houkuttelevuuden kannalta.

Vaikka korttelikeräys tarjoaa potentiaalisia etuja jätehuollon tehostamisessa, sen laajamittainen käyttöönotto pientaloalueilla on kohdannut useita haasteita, kuten kustannustehokkuuden, alueellisen soveltuvuuden, asukkaiden sitoutumisen ja teknologiset vaatimukset. Jo rakennetuille alueille on haastavampaa sijoittaa korttelikeräyspistettä, eikä se yleisesti ole yhtä kannattavaa. Näiden tekijöiden vuoksi monet kokeilut ovat jääneet tilapäisiksi, eikä järjestelmää ole laajennettu pysyväksi ratkaisuksi.

Lähteet

Jätelaki 1.12.2021, Ympäristöministeriö. Viitattu 13.5.2025

<https://ym.fi/jatteen/jatelaki>

Jättesuunnitelma vuoteen 2027, Valtioneuvosto. Viitattu 13.5.2025

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163978/YM_2022_13.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Korttelikeräys, Molok Oy. Viitattu 12.3.2025

<https://www.molok.com/fi/edut-ja-toimintaperiaate/korttelikerays>

Korttelikeräys, Molok Oy. Viitattu 13.4.2025

<https://www.molok.com/fi/blogi/korttelikerays-pilotti-eu-kierratystavoitteet>

Korttelikeräysmaksu, Lounais-Suomen jätehuolto Oy. Viitattu 15.4.2025

<https://lsjh.fi/hinnastot-ja-jatetaksa/#aluekerays-ja-korttelikerays>

Korttelikeräysopas, Molok Oy. Viitattu 24.3.2025

https://resources.molok.com/hubfs/Molok-korttelikeraysopas_2-2021.pdf

Lounais-Suomen jätetaksa 1.3.2025 alkaen. Viitattu 16.4.2025

https://www.lsjatehuoltolautakunta.fi/sites/default/files/atoms/files/jatetaksa_lounais-suomessa_1.3.2025_hyvaksytty_6.2.2025.pdf

Lounais-Suomen jätehuoltomääräykset. Viitattu 1.5.2025

https://www.lsjatehuoltolautakunta.fi/sites/default/files/atoms/files/jatehuoltomääräykset_hyvaksytty_30.5.2025.pdf

Naantalin korttelikeräyspilotti, Naantali.fi. Viitattu 27.4.2025

<https://www.naantali.fi/fi/uutiset/yhteiseen-jatepisteeseen-perustuvaa-korttelikeraysta-kokeillaan-naantalissa>

Omakotitaloalueiden korttelikeräys, Molok Oy. viitattu 24.3.2025

<https://www.molok.com/fi/blogi/omakotitalon-jatteiden-kierratys>

Pyry Nevalainen, opinnäytetyö Korttelikeräyskokeilu pientaloalueella. Viitattu 5.5.2025

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/503102/Nevalainen_Pyry.pdf

Selvitys pientaloalueiden korttelikeräyksen vaikutuksista. Viitattu 25.3.2025
Gaia Consulting Oy, 2018. Pitkämäki, A., Kontiokari, V., Saario, M. s. 26

Vihti ja Kerava korttelikeräys, Molok Oy. Viitattu 12.3.2025

<https://www.molok.com/fi/blogi/fi-kortteliker%C3%A4ys-vihti-ja-kerava>

Yhdyskuntajätteen määrä, Suomen ympäristökeskus. Viitattu 3.5.2025

<https://www.ymparisto.fi/fi/kestava-kierto-ja-biotalous/kierratys-ja-jatteet/valtakunnallisen-jatesuunnitelman-seuranta/yhdyskuntajatteet>

NAANTALIN KORTTELIKERÄYSKYSELY

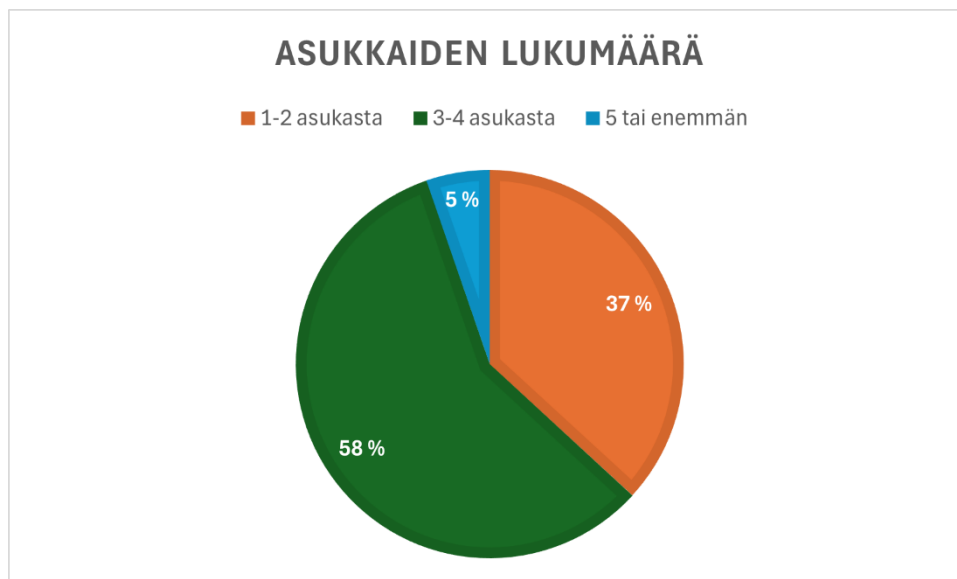
Olet mukana Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n järjestämässä pientaloalueiden korttelikohtaisessa jätteidenkeräyskyselyssä.

Kyselyn avulla keräämme tietoa asukkaiden kokemuksista ja lajittelutottumuksista korttelikeräyksen kanssa. Tutkimuksen tuloksia käytetään korttelikeräyksen parantamiseen sekä laajemman toteuttamisen suunnitteluun.

Vastaamalla kyselyyn annatte arvokasta tietoa seudun jätehuollon kehittämistä varten. Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja tietoja käytetään ainoastaan tutkimustarkoituksiin.

Kyselyyn vastasi yhteensä 19 kotitaloutta

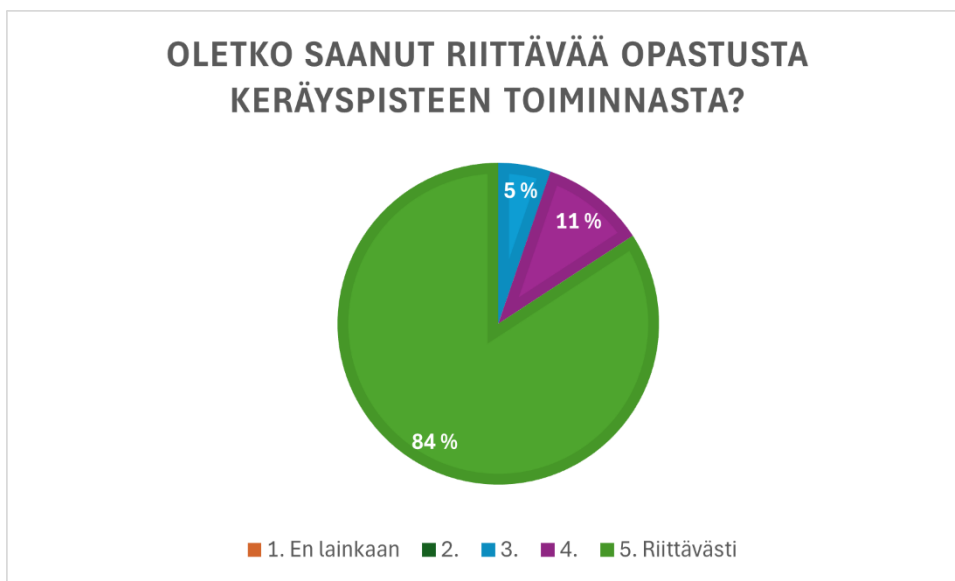
1. Talouden asukkaiden lukumäärä

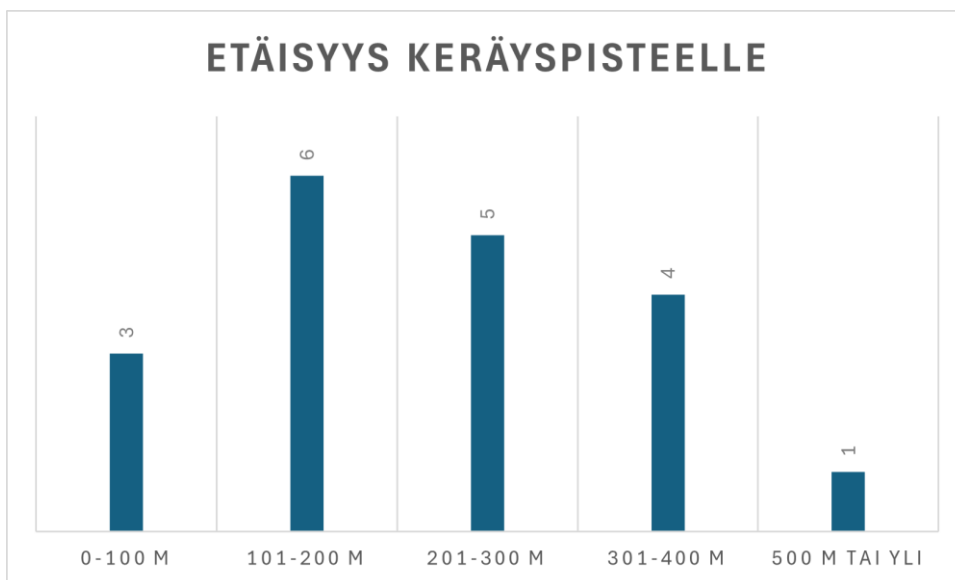
2. Onko keräyspisteen käyttö ollut mielestäsi helppoa?

4. Oletko saanut riittävästi opastusta ja neuvontaa keräyspisteen käytöstä ja toiminnasta?

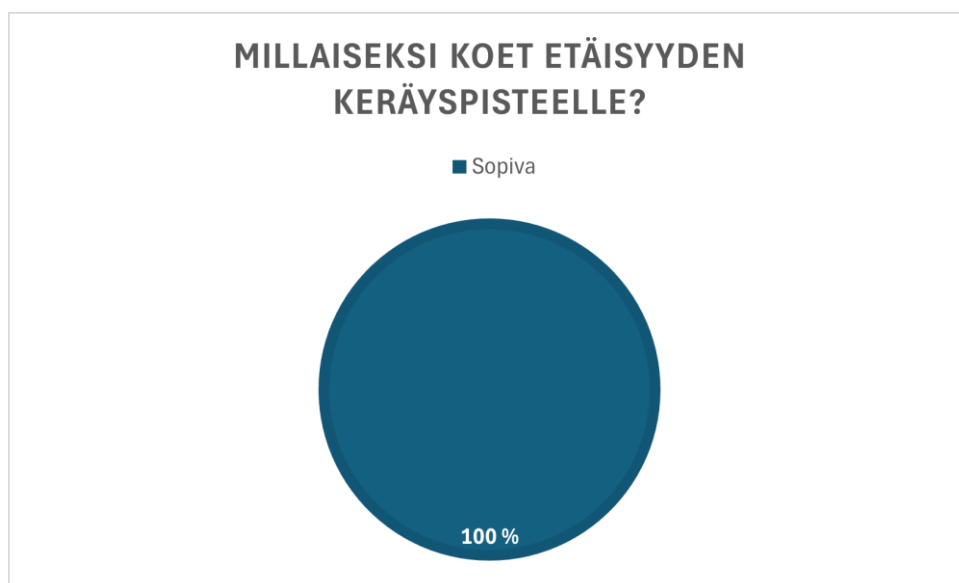

5. Etäisyys kotoa keräyspisteelle

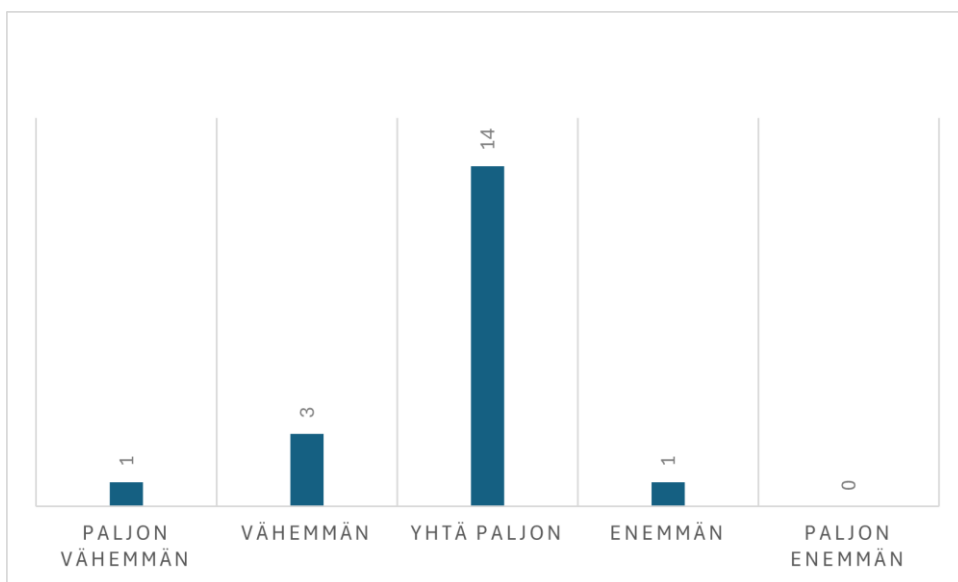

6. Millaiseksi koet etäisyyden kotoasi keräyspisteelle?

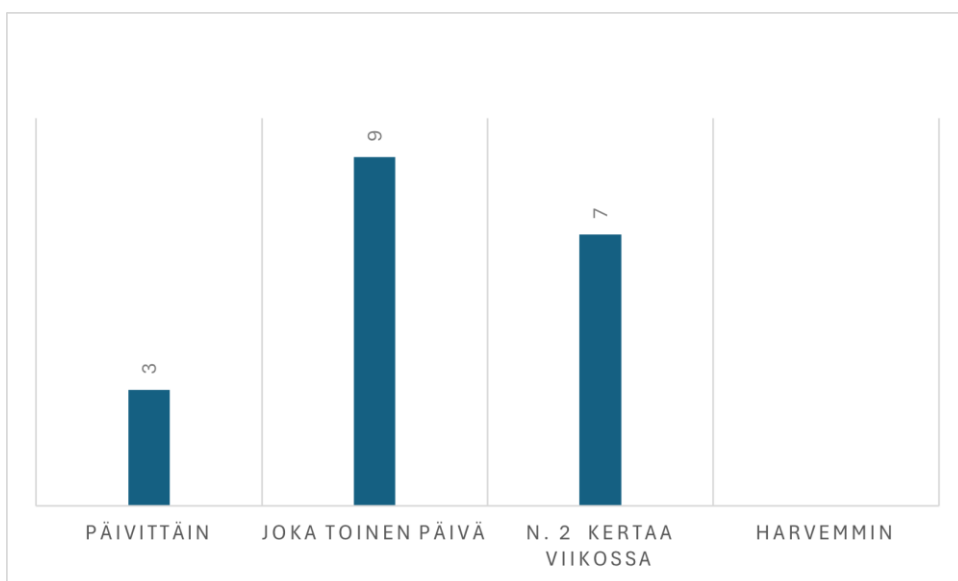
- Sopiva
- Liian lyhyt
- Liian pitkä

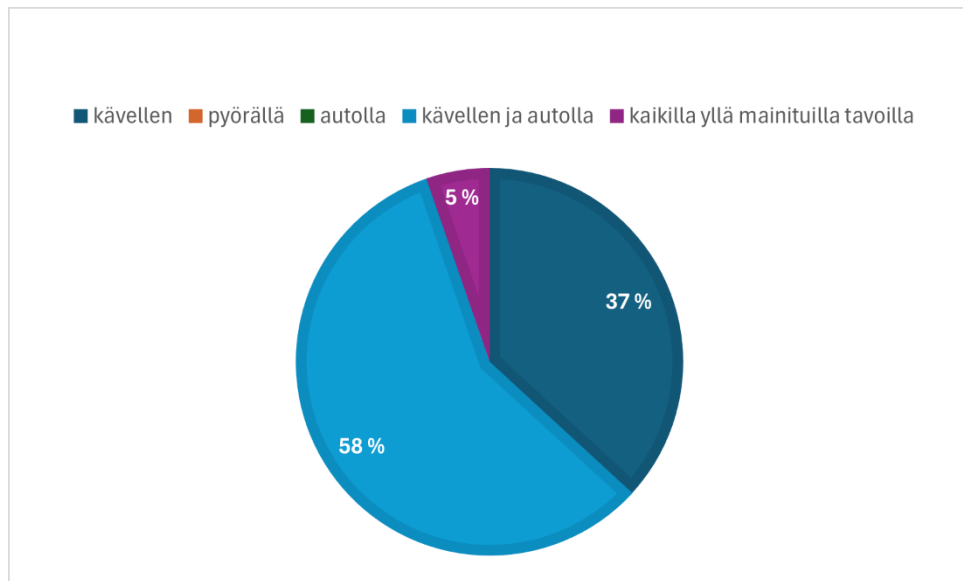
7. Kuinka paljon aikaa kotitalouden jätehuoltoon menee (jos verrataan aiempaan malliin, kiinteistökohtaisiin jäteastioihin)?

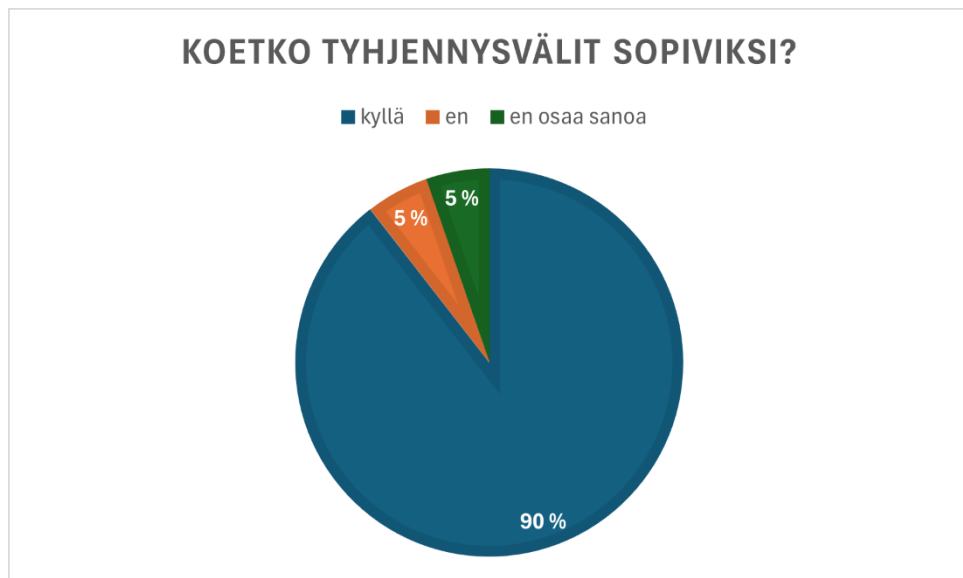
8. Kuinka usein viet jätteitä keräyspisteelle?

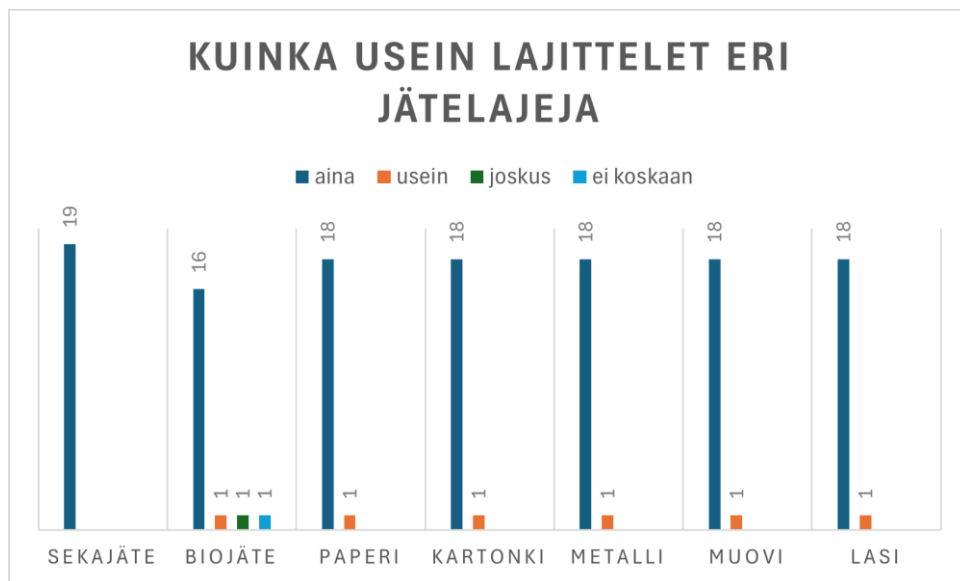
9. Millä tavalla viet jätteet keräyspisteelle?

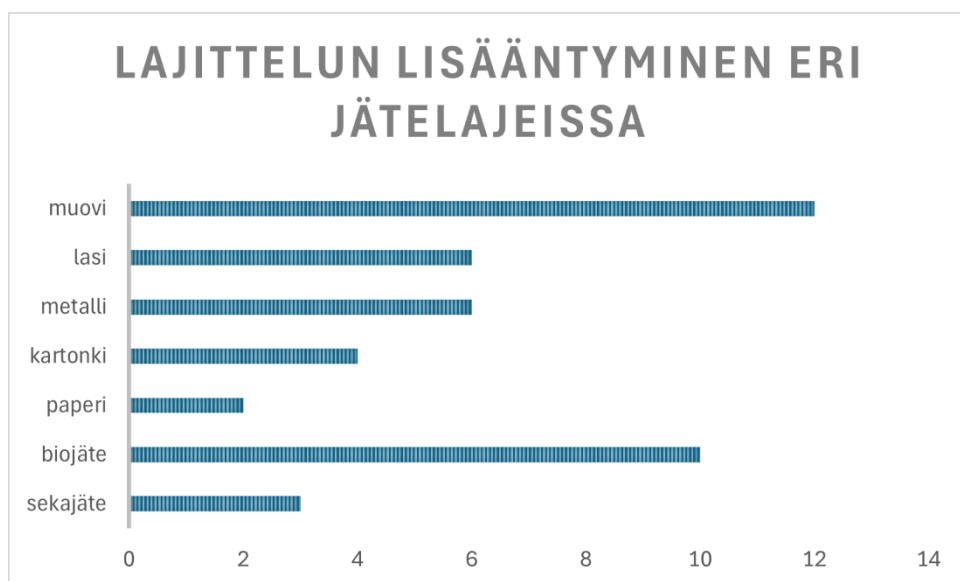
10. Koetko keräyspisteen tyhjennysvälin sopivaksi?

11. Kuinka usein/paljon kotonasi lajitellaan eri jätteitä?

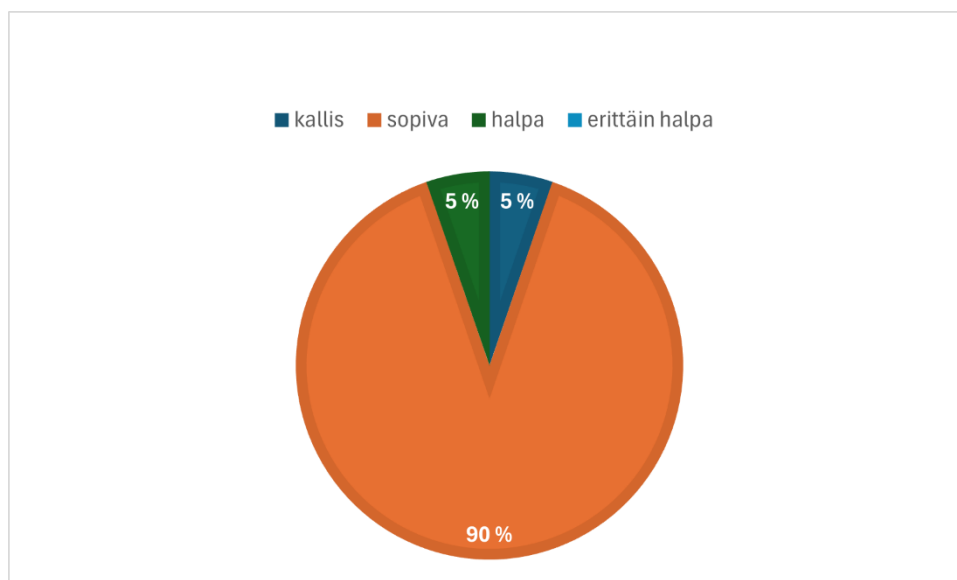
12. Onko lajittelu lisääntynyt keräyspisteen myötä, jos niin minkä. Valitse yksi tai useampi

13. Miten keräyspisteen ympäristön kunnossapito on mielestäsi onnistunut?

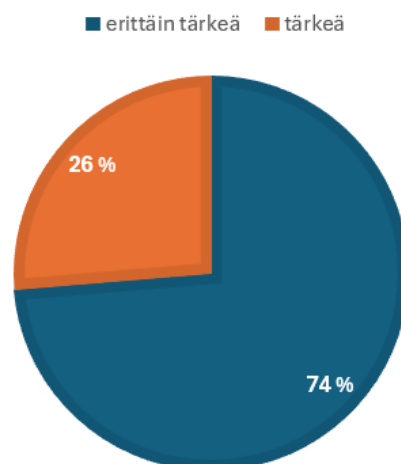
14. Oletko tyytyväinen jätehuollon kustannuksiin

15. Kuinka tärkeänä pidät jätteiden lajittelua?

En lainkaan tärkeänä - erittäin tärkeänä

JÄTTEIDEN LAJITTELUN TÄRKEYS

16. Jos taloudessanne lajitellaan jätteitä, minkä takia? Valitse yksi tai useampi

